

Vozím si domov po světě

Martina Leierová
s manželem
diplomatem
**ŽILA NA TŘECH
KONTINENTECH,**
nyní pobývá
v Římě. V italské
metropoli prožila
začátek pandemie,
lockdown a dopsala
tam i svou druhou
knihu Tohle město,
tahle řeka.

text: Eva Tichá / foto: archiv
M. Leierové, Nakladatelství
HOST, Shutterstock

MARTINA LEIEROVÁ (53)

- ▶ Pracovala jako dramaturgyně a novinářka, spolupracovala s Českým rozhlasem nebo Hlasem Ameriky, byla redaktorkou Lidových novin. Narodila se v Praze. Procestovala svět od Indie po USA, žila ve Washingtonu, Vidni nebo Tokiu. Od roku 2019 žije v Římě.
- ▶ Letos ji vyšla kniha Tohle město, tahle řeka, v roce 2017 Dům s vypůjčeným výhledem.
- ▶ Je vdaná za diplomata, mají spolu tři děti.

Která země vám nejvíc voněla? Asi Itálie. Tam moje smysly dostávají zabrat, protože je tam všechno strašně intenzivní.

Vůně, chutě, barvy, zvuky... Vůně římských borovic se promíchá s výfukovými plyny motorek, to provoní jídlo z italské restaurace, odkud zazní zvučná italská konverzace, kolem projde pár v oblečení od italského návrháře a za ním probleskne patina prastarých omláčených oranžových zdí. Té krásy je někdy až moc! Do toho všude voní kytky, daří se jim i bez ruky zahradníka. My sami jsme vysadili třeba jasmíny, oleandry nebo buganvilii a stačí jen zalívat a pozorovat, jak všechno roste před očima.

Co cítíte, když se z ciziny vrátíte zpátky do Prahy?

Vnímám pocit bezpečí z dobře známého, zvuky a vůně, které pamatuju už z dětství. Život je tady klidnější. Ale hodně záleží, odkud přijedu. Pokud z Tokia, říkám si, kde jsou všichni lidé, protože proti přeplněným tokijským ulicím pražské chodníky vypaďou opuštěně. V Tokiu člověk uvykne na intenzivní pohyb, hlavu na hlavě, ale zároveň tam panuje mezi lidmi jistá harmonie a nestane se, že by do vás někdo vrazil. Japonci jsou neuvěřitelně skromní, úctu k druhým v sobě mají zakořeněnou, jsou slušní a tiší. Sedíte v plné kavárně, přitom je v ní ticho. Jiný je New York, Newyorčané jsou víc zaměřeni na sebe, každý si hledí svého, jde ulicemi svižně a nevšímá si, co se děje kolem. V Praze je oproti tomu přátelštější atmosféra. A pokud přijedu z Říma, napadá mne, proč je tu takové ticho nebo proč jsou lidé smutní. Italové jsou hluční a excentričtí, ale ukázkově si užívají života. A když tohle člověk začne rozumnávat, jako houba to po kouscích vstřebává a jinakost nevnímá negativně, protože si na vlastní kůži ověřil, jak lehce se sám dokáže přizpůsobit jinému prostředí.

Naladíte se v každé nové zemi na mentalitu místních lidí?

Časem nejspíš ano. Doma se chováme pořád stejně, cizí prostředí vás ale vtáhne, zasáhne i vnitřně, nastolí třeba klid a silnější vnímání, jiná mentalita národa ovlivní vaše chování venku, třeba rychlost chůze nebo hlasitost, s jakou mluvíte. Naučíte se lidem nemotat pod nohy nebo nechcete být jediný, kdo huláká na tiché ulici. Člověk po delší době chytne gesta místních obyvatel, zdomácní, přizpůsobí se. V Indii si po několika týdnech mysleli, že jsem Indka, stejně tak v Itálii mne často považují za místní. Vlastně se mi to nestalo jen v Japonsku, kde je samozřejmě na první pohled vidět, že jsme cizinci. Ráda splynu s davem, vyhovuje mi to a je to osvobozující.

Vzpomenete si, jaké to bylo, když jste se poprvé dostala na Západ?

Předčilo to všechna má očekávání. První větší dobrodružství bylo, když jsme vyrazili na měsíc do Španělska, byli jsme tam spolu s mým budoucím manželem, mladí

studenti, a neměli jsme moc peněz, jen volný měsíční lístek na vlak, tak jsme hodně spali ve vlacích. Moc ráda na to vzpomínám. Vůbec jsem si tehdy neuměla představit, co mě čeká. Strašně se mi tam líbilo. Hlavně lidé, kteří byli úplně jiní než my.

Jací jste byli?

Tehdy na začátku 90. let trochu šediví. Spousta lidí nepochybně i tady byla zajímavá, ale jako celek jsme byli šediví. Lidé byli opatrní, byli zvyklí dávat si pozor na to, jestli je někdo nepozoruje nebo neposlouchá, hlídali si, co říkají, pokud nebyli s lidmi, které opravdu dobře znali. A my jsme se najednou ocitli ve svobodné zemi, dva studenti s batohem na zádech, na všechno jsme nevěřicně koukali. Na tu bezstarostnost a otevřenost lidí, se kterou přistupovali i k životu. Něco takového jsme do té doby neznali.

Zůstal ve vás dodnes pocit ostražitosti, nebo jste se ho za těch víc než 30 let svobody zbavila?

Ostražitosti v tomhle slova smyslu jsem se zbavila. Na druhou stranu ale to, že si tyhle pocity tak intenzivně a nepříjemně pamatuju, beru jako pozitivní věc. Dalo mi to do života určitou skromnost a také vím, že věci mohou být mnohem horší, než že vám někdo něco ukradne. Myslím, že díky tomu se člověk líp vyrovná s občasnou nepřízní osudu. Často o tom mluvím i s dětmi, už to nemohou poslouchat a velmi trefně mě parodují, ale mám pocit, že by to měly slyšet, že by měly vědět, že svoboda není automatická.

Od narození s vámi všechny tři cestují po světě. Jak jste je vychovávali?

Znají naprostou svobodu a snažím se je výchovou nepokazit. Každé dítě je ojedinelé, rodiče své děti znají nejlépe a ideální je, když v nich podpoří to dobré, otevřou jim obzory a nesnaží se děti příliš předělat k obrazu svému. Takže děti usměrňuju, když mám pocit, že je to důležité, že dělají něco špatného, nesprávného. Ale ony moc dobře vědí, co se má a nemá, takže s tím není problém. Tím, jak jsou zvyklé se pořád stěhovat, umějí se dobře adaptovat a zapadnout do nové skupiny vrstevníků. A také jsou odolné. Znají svět, nedívají se na něj s nedůvěrou, protože jsme si v cizině ověřili, že většina lidí je dobrých a mizerové jsou v menšině, byť to tak ze zpráv často nevypadá. Myslím, že máte mnohem větší šanci potkat někoho, kdo je fajn, než lumpa.

Vy jste jako dítě cestovat nemohla. Měla jste v plánu emigrovat?

Asi mě to napadlo jako každého, kdo chtěl poznat svět. Nebyl to ale žádný konkrétní plán. Spíš jsem uvažovala, jak se dostat za hranice a mít možnost se vrátit. To mi přišlo jako zajímavější varianta, protože mám Českou republiku a rodnou Prahu opravdu ráda.

Nakonec se hranice otevřely a s manželem diplomatem jste svět poznala. Jak zvládáte věčné přesuny a stěhování do nových zemí?

Přízpusobuju se docela dobře, stejně jako naše děti. Člověk se ale nestěhuje s lehkým srdcem, vždycky něco cenného opouštíte. Navíc praktická stránka přesunu je vždycky náročná, balení a stěhování věcí, i když si myslím, že jich nemáme moc, je vždycky trochu jako živelní pohroma. A jak už vím, první rok v nové destinaci je také docela náročný. Musíme sehnat dětem školy, lékaře, zubaře, často i ubytování, které nemáme vždy v rámci práce mého muže zařízené. Chci, aby to nebylo jen bydlení, ale aby to byl domov, obzvlášť v neznámém místě je domov velmi důležitý. Náš byt v Itálii jsem sháněla několik měsíců, než jsem padla na ten pravý. A to jsem ani netušila, že nastane něco takového jako karanténa a budeme v bytě zavřeni v kuse 55 dní.

Co potřebujete pro vytvoření pocitu domova?

Pro mne osobně jsou domov lidé, můj muž a děti, i když po karanténě jsem byla ráda za prázdný byt. (smích) Z praktického hlediska hledám místo, které má volné prostory a velká okna, naše domovy se sobě trochu podobají. Nemáme moc nábytku, stěhujeme si oblíbené knížky, hudební nástroje, pár stejných obrázků na zeď, ale kdybychom něco z toho zapomněli, nic se neděje.

Ptám se proto, že motivem obou vašich knih je domov. Je to náhoda, nebo je za tím stesk?

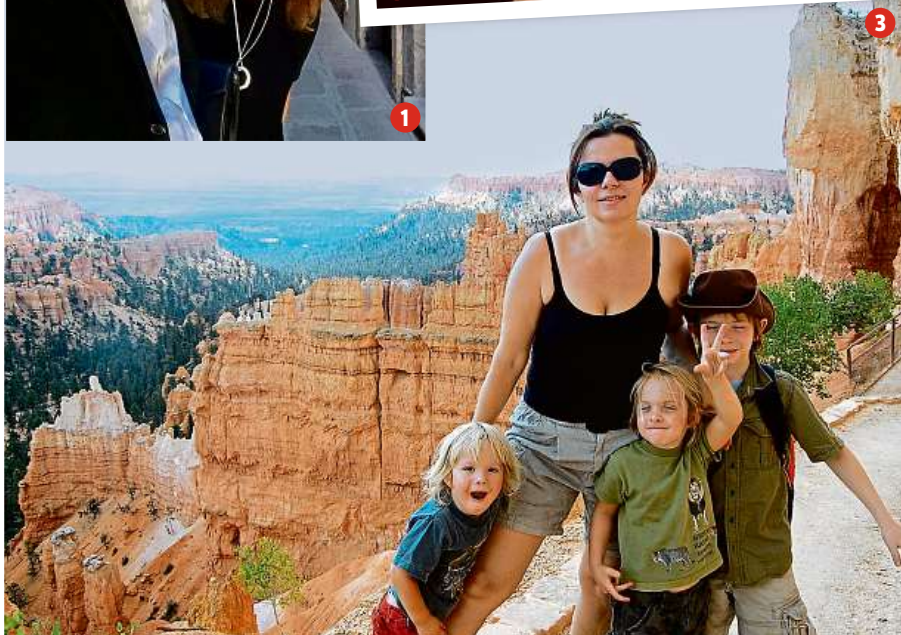
Tohle jsem si uvědomila až zpětně, nebyl v tom záměr. Že píšu o domově, není tím, že mi domov chybí. Mám domovů spíš víc. Když se mě lidé ptají, jestli máme někde kořeny, řeknu bez přemýšlení, že samozřejmě v Praze. Svět ale neberu jako cizinu, naopak, můžu žít kdekoli, i tam, kde nemám kořeny, a naopak ráda poznám něco nového. Domov si prostě jen přesouváme, ale dělá to tak pořád víc lidí.

Do Itálie jste se přestěhovali v létě 2019, v březnu 2020 vypukla pandemie, která v Evropě odstartovala právě tam. Jak jste tohle období prožívali?

Byli jsme v Římě, 600 kilometrů daleko od severu a Lombardie, kde se virus ve velké míře rozšířil, ale nikdo nevěděl, co může

» V cizině jsme si ověřili, že většina lidí je dobrých a mizerové jsou v menšině, byť to tak ze zpráv často nevypadá. Myslím, že máte mnohem větší šanci potkat někoho, kdo je fajn, než lumpa.

nastat. Zpočátku měli všichni v Římě pocit, že se jich to až tak moc netýká, protože pandemie je daleko. Když pak ale vláda na celou zemi uvalila karanténu a najednou nikdo nesměl vycházet a venku na každém rohu hlídali karabiniéři s poloautomatickými zbraněmi v rukou, byl to apokalyptický výjev a všichni jsme měli svým způsobem strach.

1) Benátky. S manželem předloni při návštěvě města gondol. 2) Řím. Loni s rodinou v hlavním městě Itálie, kde od roku 2019 žijí. 3) USA. S dětmi v roce 2010 v národních parcích.

Čeho jste se bála?

Vůbec nejhorší byla nejistota. Nevěděli jsme, jak to bude dál, jestli nedojde jídlo, jestli nastane rabování, jestli to v ulicích nebude vypadat jako ve filmech, kdy se vlády ujmou ozbrojením civilisté. Ta nejistota, co bude dál, byla absolutní.

Co vám pomáhalo nejistotu překonat?

Rodina. Myslela jsem na děti a snažila jsem se, aby se nebály. Měli jsme svou rutinu, pra-

nejdřív odmítla. Nabídla jsem jim místo eseje svůj Deník z římské karantény a oni ho vydali v rámci knihy Doba koronavírová.

Jak jste v cizím prostředí zvládli se třemi dětmi distanční výuku?

Na distanční výuku jsme si museli jako všichni zvyknout. I naše škola ze začátku tápala, distančně učili i tělocvik! Ale pro mě bylo zajímavé vidět, jak vyučování funguje, občas jsem chodila k dětem do pokojíčku a poslouchala, jak a co se učí, což bylo zajímavé. Mimochodem jsem díky tomu zjistila, jak si Italové dokážou neuvěřitelně vymýšlet. Často nastaly komické momenty, třeba když jedno dítě hlásilo, že nemá úkol, protože mu den předtím umřel děda. Jenže jakmile se učitelka doptávala, kluk řekl, že děda vlastně neumřel, jen to předstíral, že potom přišla policie a odhalila to. Také se na učitele domlouvali paralelně v chatu a třeba všichni tvrdili, že nefunguje zvuk, občas se objevil tajemný Mário, který děti vypínal. Různých příběhů jsem si vyslechla spoustu a nevěřila jsem vlastním uším. Je to mentalita, oni tak žijí a „chytí“ to už i náš nejmladší syn, občas z legrace předvádí hereckou školu italských spolužáků.

Dokázala jste si doma se třemi dětmi najít klid na psaní?

Musela jsem. Naštěstí jsem zvyklá pracovat i v hluku, dokážu se od něj odstříhnout, přepnout. Složitější bylo to, že děti pořád něco potřebovaly nebo měly hlad... Psaní samotné mě ale baví a nepotřebuju na prosté ticho, abych se dokázala soustředit. Lehce se propadnu do své hlavy, do svých vzpomínek, napadají mě příběhy jiných lidí, které jsem zažila nebo slyšela, i když je nikdy nepoužívám celé. Někdy je realita tak silná, že není uvěřitelná, život je často až moc neuvěřitelný. Protože se v mojí knize ale proplétala řada osudů, zpětně jsem si raději udělala celkem složitou časovou osu, aby ty příběhy seděly, abych se neztratila a neudělala chybu, třeba babičku z třicátnice.

Jaká je dnes situace v Římě?

Země hodně žije z cestovního ruchu a řada lidí přišla o živnost. Noviny psaly o muži, který měl v centru Říma několik restaurací a spáchal sebevraždu, protože pro něj byla situace neúnosná. Život se ale pomalu vrací i do římských ulic. Některé provozovny zůstávají pořád zavřené, je to smutný pohled, ale město se vzpamatuje. Uplynulý rok a půl byl velmi intenzivní, byli jsme vystaveni extrémnímu tlaku a zažili něco, co nikdo nepamatuje, na druhou stranu spousta lidí měla šanci zamyslet se nad tím, jak žijí. Jestli

New York

Tokio

Řím

to, co dělají, mají dělat dál, jestli mají zdravý partnerský vztah, nebo ne. Tohle byla šance prohlédnout si věci zblízka, bez rozptýlení, teď už to může být jen lepší.

Vy sama jste se původně věnovala novinářině, kterou děláte už jen okrajově. Jak se z novinářky stane spisovatelka?

Ten objem práce je nesrovnatelný, ale já jsem zjistila, že mě víc než psaní holých faktů a přesných čísel baví vyprávět příběhy. Zdá se mi to smysluplnější než psát texty, které s novým vydáním dalšího čísla zmizí, které rychle zestárnou. Kniha zůstává. Ale pravdou je, že psaní knihy je časově velmi náročné, je to intenzivní soustředěná práce.

Máte teď nějaké spisovatelské plány?

Dělám si zápisky z Říma, protože to město je plné příběhů, a také píšu další knihu, trochu morbidní věc, postapokalyptický román.

Inspirovala jste se pandemií?

Naopak, začala jsem psát ještě před jejím vypuknutím a někdy mi připadá, že se realita inspirovala literaturou. V jednu chvíli jsem psaní musela nechat, protože situace byla tak tíživá, že jsem nedokázala pokračovat. S rozvolněním se k tomu příběhu zase vracím a přemýšlím, jak to bude dál, aby mělo smysl to číst i poté, kdy jsme něco podobného nedávno sami prožili.

eva.ticha@mfdnes.cz ■

Foto: blydone / Shutterstock.com

INZERCE

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
MINISTERSTVA VNITRA ČR 211

nově
až **1500** Kč
na očkování pro dítě

až **5 000** Kč
na očkování pro
čtyřčlennou rodinu

Přihlaste se k nám do **30. září 2021**

www.211.cz

Výhra
pro vaše
zdraví

